

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 646

van **JOHAN DANEN**

datum: 17 juni 2022

---

aan **BEN WEYTS**

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ONDERWIJS, SPORT, DIERENWELZIJN EN VLAAMSE RAND

Startende leerkrachten - Uitval

De uitstroomcijfers van jonge leerkrachten worden regelmatig opgevraagd bij de minister. Zo weten wij dat in de periode 2015-2020 11,4% van de leerkrachten lager onderwijs hun loopbaan vroegtijdig voor bekeken hield. Voor de leerkrachten in het secundair onderwijs liep dit percentage zelfs op tot 18,6%

De Nederlandse instelling 'Voortgezet Onderwijs in Ontwikkeling' (VOION) publiceerde in april 2022 het rapport 'Uitval startende docenten'. In dit rapport lag de focus op de startende leerkrachten en niet enkel op jonge startende leerkrachten (< 30 jaar). VOION liet in het rapport optekenen dat 23,5% van de leerkrachten in de leeftijdscategorie 40-50 jaar er na één referentiejaar mee ophouden in Nederland. In de leeftijdscategorie 'ouder dan 50 jaar' bedroeg het uitvalpercentage zelfs 33,6%. Uit het Nederlandse onderzoek bleek ook dat de aard van de tewerkstelling (tijdelijk of vast dienstverband) en het aantal tewerkstellingsuren (vte's) belangrijke randvoorwaarden zijn om al dan niet de onderwijsloopbaan vroegtijdig te verlaten.

1. Wat is de uitstroom uit het beroep van leerkrachten jonger dan 30 jaar in de periode 2016-2021 (percentages en absolute aantallen, opgesplitst per onderwijsniveau, statuut en provincie)? Hoeveel van de startende leerkrachten jonger dan 30 jaar stroomden uit na 1 jaar, na 2 jaar, hoeveel cumulatief tussen de 0 en de 5 jaar?
2. Wat is de uitstroom uit het beroep van startende leerkrachten in de leeftijdscategorie 40-50 jaar en > 50 jaar in de periode 2016-2021 (percentages en absolute aantallen, opgesplitst per onderwijsniveau, statuut en provincie)?
  - a) Hoeveel leerkrachten (absolute aantallen) in deze leeftijdscategorieën oefenen dit beroep uit (opgesplitst per onderwijsniveau)?
  - b) Hoeveel leerkrachten in deze leeftijdscategorieën stroomden uit na 1 jaar, na 2 jaar, hoeveel cumulatief tussen de 0 en de 5 jaar?
3. Aard van de tewerkstelling (meer of minder dan 0,5 vte's; tijdelijk of vast dienstverband) van de uitstromende leerkrachten (absolute aantallen, opgesplitst per leeftijdscategorie en per onderwijsniveau)?
  - a) Uit het Nederlandse onderzoek bleek dat de uitval bij leerkrachten in tijdelijk dienstverband merkkelijk hoger lag.

Werd de invloed van deze parameter op de uitval van startende leerkracht al onderzocht in Vlaanderen? Wat was de conclusie?

**Vlaams
Parlement**

- b) Hoeveel van de uitstromende leerkrachten waren tewerkgesteld in 1 school? Hoeveel in 2 scholen? Hoeveel in meer dan 2 scholen? (absolute aantallen, opgesplitst per leeftijdscategorie en per onderwijsniveau)
4. Bekwaamheidsbewijzen (vereist bekwaamheidsbewijs/voldoende geacht bekwaamheidsbewijs/ander bekwaamheidsbewijs) van de uitstromende leerkrachten (absolute aantallen, opgesplitst per leeftijdscategorie, per onderwijsniveau en per tewerkstellingsduur (< 5 jaar of > 5 jaar)?
  5. Kan er uit de indicatoren 'uitstroom van de startende leerkrachten' en 'uitstroom van alle leerkrachten' afgeleid worden in welke leeftijdscategorieën de grootste uitval valt te noteren?
  6. De zijinstromers vormen een aparte groep van startende leerkrachten.
    - a) Wat is de leeftijdsverdeling binnen deze groep?
    - b) Welke parameters/indicatoren worden er voor deze specifieke groep van startende leerkrachten gemonitord?
    - c) Welke parameters/indicatoren worden er gemonitord m.b.t. de uitval van de startende leerkrachten uit deze groep?
    - d) Wat is de belangrijkste oorzaak van uitval in deze specifieke groep? Is de uitval in deze groep groter of kleiner dan de uitval in de groep van schoolverlatende startende leerkrachten?
  7. Hoeveel vastbenoemden namen tijdens de periode 2016-2021 ontslag uit het onderwijs? Graag de cijfers per jaar, opgesplitst per leeftijdscategorie, per onderwijsniveau en per tewerkstellingsduur (< 5 jaar of > 5 jaar).

BEN WEYTS

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING EN VLAAMS MINISTER VAN ONDERWIJS, SPORT, DIERENWELZIJN EN VLAAMSE RAND

ANTWOORD

op vraag nr. 646 van 17 juni 2022

van **JOHAN DANEN**

1. Het antwoord hierop is gebaseerd op een recente gelijkaardige vraag (SV 616 van 13 juni 2022 van Karolien Grosemans). Tabel 1 toont de uitstroom van alle leerkrachten basis- en secundair onderwijs jonger dan 30 jaar binnen een periode van 5 jaar. Concreet beschouwen we hier personeelsleden jonger dan 30 jaar in jaar x die in jaar x+5 niet langer in het Vlaamse onderwijs werken (met inbegrip van VWO, DKO, hogescholen, CLB en internaten) als uitstroom uit het onderwijsberoep. Van de leerkrachten die in 2016 jonger dan 30 jaar waren, zijn er in totaal 14,4% uitgestroomd in 2021.

Tabel 1: uitstroom uit het beroep van leerkrachten jonger dan 30 jaar in een periode van vijf jaar (aantallen)

	Leraren <30 jaar in 2016	Weg uit onderwijs in 2021	% uitstroom
Kleuteronderwijs	8.066	878	10,9%
Lager onderwijs	12.785	1.473	11,5%
Secundair onderwijs	13.671	2.574	18,8%
Unieke personeelsleden*	29.655	4.262	14,4%

*Het aantal unieke personeelsleden is lager dan de som van de personeelsleden per onderwijsniveau omdat sommige personeelsleden in meerdere onderwijsniveaus werken.

Tabel 2 splitst de resultaten van tabel 1 verder op naar provincie en statuut (vast of tijdelijk). Omdat sommige leerkrachten zowel vast als tijdelijk zijn aangesteld en ook in meerdere provincies kunnen werken doorheen het jaar, is er sprake van enkele dubbeltellingen. Zoals men kan verwachten is de uitstroom heel wat hoger bij tijdelijke personeelsleden dan bij vaste personeelsleden. De uitstroom is over het algemeen het hoogst in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en het laagst in West-Vlaanderen.

Tabel 2: uitstroom uit het beroep van leerkrachten jonger dan 30 jaar tussen 2016 en 2021 opgesplitst naar onderwijsniveau, statuut en provincie.

Onderwijsniveau	Statuut	Provincie	Aantal 2016	Uitstroom 2021	Uitstroom %
Kleuteronderwijs	Vast	Antwerpen	427	6	1,4%
		Brussels Hoofdstedelijk Gewest	107	4	3,7%
		Limburg	152	5	3,3%
		Oost-Vlaanderen	341	4	1,2%
		Vlaams-Brabant	259	3	1,2%
		West-Vlaanderen	201	2	1,0%
	Tijdelijk	Antwerpen	2.197	256	11,7%

		Brussels Hoofdstedelijk Gewest	577	80	13,9%
		Limburg	953	130	13,6%
		Oost-Vlaanderen	1.708	190	11,1%
		Vlaams-Brabant	1.248	148	11,9%
		West-Vlaanderen	1.175	116	9,9%
Lager onderwijs	Vast	Antwerpen	589	18	3,1%
		Brussels Hoofdstedelijk Gewest	168	8	4,8%
		Limburg	193	1	0,5%
		Oost-Vlaanderen	510	11	2,2%
		Vlaams-Brabant	403	7	1,7%
		West-Vlaanderen	248	1	0,4%
	Tijdelijk	Antwerpen	3.456	422	12,2%
		Brussels Hoofdstedelijk Gewest	863	154	17,8%
		Limburg	1.537	189	12,3%
		Oost-Vlaanderen	2.930	340	11,6%
		Vlaams-Brabant	1.988	248	12,5%
		West-Vlaanderen	1.924	206	10,7%
Secundair onderwijs	Vast	Antwerpen	788	33	4,2%
		Brussels Hoofdstedelijk Gewest	141	11	7,8%
		Limburg	394	16	4,1%
		Oost-Vlaanderen	682	27	4,0%
		Vlaams-Brabant	439	16	3,6%
		West-Vlaanderen	459	21	4,6%
	Tijdelijk	Antwerpen	3.679	708	19,2%
		Brussels Hoofdstedelijk Gewest	787	207	26,3%
		Limburg	1.997	402	20,1%
		Oost-Vlaanderen	3.073	588	19,1%
		Vlaams-Brabant	1.993	394	19,8%
		West-Vlaanderen	2.226	423	19,0%
Totaal			40.812	5.395	13,2%

2. Het is niet mogelijk om een opsplitsing te maken naar statuut en provincie omwille van het korte tijdsbestek en de complexiteit van deze bevraging. Wat statuut betreft kan men echter verwachten dat deze starters allemaal een tijdelijke aanstelling hebben.

Op basis van de betalingsdatabank werd de uitstroom van startende leerkrachten met een leeftijd van 40 jaar of ouder berekend tussen schooljaar 2015-2016 en 2020-2021. Hierbij moet een belangrijke kanttekening worden gemaakt. Het begrip 'startende leerkracht' wordt geoperationaliseerd door na te gaan of een personeelslid in het jaar 2014-2015 geen betaalde opdracht had in het onderwijs en in 2015-2016 wel. Dit is dus geen zuivere afbakening vermits bijvoorbeeld een gepensioneerde leerkracht die na 2014-2015 voor een korte periode terug een onderwijsopdracht opneemt ook als startende leerkracht wordt geteld. Tabel 3 toont de resultaten van de oudere startende leraren en hoeveel van hen 5 jaar later uitstroonden. Vooreerst blijkt uit de tabel dat het aantal 'startende leerkrachten' in deze oudere leeftijdscategorieën logischerwijze laag ligt. Het aandeel van deze groep in de totale uitstroom van leerkrachten is dan ook zeer beperkt. Verder liggen de uitstroomcijfers aan de hoge kant. Daarbij moeten we opmerken dat we op basis van administratieve data niet kunnen uitmaken of deze

personeelsleden de intentie hadden om langdurig in onderwijs te blijven. Tot slot kan een deel van de uitstroom van 50-plussers verklaard worden door pensionering.

Tabel 3: uitstroom van startende leerkrachten ouder dan 40 jaar tussen schooljaar 2015-2016 en 2020-2021

Onderwijsniveau	Leeftijd	Starters in 2015-2016	Uitstroom starters in 2020-2021	Uitstroom %
Kleuter	40-50	190	91	48%
	50+	110	75	68%
Lager	40-50	296	110	37%
	50+	202	141	70%
Secundair	40-50	911	388	43%
	50+	469	288	61%

3. Startende leerkrachten worden aanvankelijk steeds tijdelijk aangesteld. Ze kunnen weliswaar in kortlopende (vervangings)opdrachten dan wel een langdurige opdracht worden aangesteld wat wellicht van invloed is op de uitstroomintentie van starters. Struyven en Vanthournout (2014) onderzochten welke factoren van invloed waren op de uitstroomintenties van leraren zoals de jobtevredenheid en relaties met leerlingen; de ondersteuning die men al dan niet krijgt vanuit het schoolmanagement; de werkdruk; job(on)zekerheid; en relaties met ouders van leerlingen. De belangrijkste factor uit hun analyse bleek jobonzekerheid. De auteurs suggereren dat wie geen zicht heeft op een langdurige en volledige tewerkstelling na verloop van tijd de grootste neiging vertoont om het beroep te verlaten. Jonge personeelsleden die hun leven willen opbouwen kiezen bij een gebrek aan perspectief eerder voor een stabielere job in een andere sector.
4. De uitstroomcijfers die door de administratie worden berekend zijn bijna uitsluitend gebaseerd op de betalingsdatabank. Deze databank bevat echter geen detailinformatie over bekwaamheidsbewijzen.
5. Om de impact van leeftijd op uitstroom te beoordelen kan men zich best beperken tot eenzelfde indicator. Kijken we naar alle leerkrachten dan zien we dat de uitstroom het hoogst ligt bij de jonge (tijdelijke) leerkrachten en de oudere leerkrachten (pensionering).
6.
  - a. Scholen sturen nog steeds zendingen door naar mijn onderwijsadministratie, ook al loopt het schooljaar 2021-2022 op zijn allerlaatste benen. Tot nu toe zijn de gegevens dus niet stabiel.
  - b. /
  - c. /
  - d. Scholen delen hierover geen informatie met mijn onderwijsadministratie.
7. In bijlage 1 is terug te vinden hoeveel vastbenoemde personeelsleden tussen 2016 en 2021 ontslag namen. In totaal ging het in 2021 bijvoorbeeld om 1204 personeelsleden.

BIJLAGE

[Ontslag vastbenoemden 2016 2021](#)

Referenties:

Struyven, Katrien & Gert Vanthournout (2014) Teachers' exit decisions: An investigation into the reasons why newly qualified teachers fail to enter the teaching profession or why those who do enter do not continue teaching, *Teaching and Teacher Education*, Volume 43, October 2014, pagina 37-45